

Dính Sang Mùa Giáng Sinh

(Nguồn: Người Việt Online -Wednesday, December 23, 2009)

Quỳnh Giao

Ngồi bên tôi, người lái xe là một người thích nói lái!

Nhìn đèn đuốc trang hoàng Giáng Sinh năm nay có vẻ thưa thớt hơn mấy năm trước, trong xe ai cũng thấy buồn bã ái ngại. Người lái xe lại trầm ngâm chuyện gì khác rồi bật chơi chữ: “Dính sang Giáng Sinh!” Chẳng ai hiểu gì cả!

Từ vài năm nay, cứ đến mùa Giáng Sinh tại Mỹ lại thấy nổi lên một cuộc tranh luận.

Từ mấy trăm năm rồi, người ta đã quen với lời mừng “Merry Christmas” hay “Merry Xmas.” Người Việt ta cũng đều dùng chữ “Chúc mừng Giáng Sinh” và cứ thấy lời ca “*Đêm Thánh Vô Cùng*” của nhạc sĩ Hùng Lô vang ngân thì mọi người đều bồi hồi...

Thế nhưng một số người Mỹ khác thì lại không thích như vậy. Họ vận động dùng chữ “Happy Holidays.” Lý do là để chống lại tinh thần họ gọi là thống trị của tôn giáo, tại Mỹ là Thiên Chúa Giáo hay Công Giáo, và cho là người vô thần cũng có quyền tự do tín ngưỡng của họ. Chẳng có Chúa gì trong này hết! Thiếu số lại rất ồn ào nên mới gây ra tranh luận. Họ đấu tranh giành quyền phá thai, đòi hôn nhân giữa người đồng tính, v.v... Dù chẳng đồng ý thì cũng còn thông cảm được. Nhưng khi họ đi quá đà và còn đòi xóa bỏ các biểu hiện tôn giáo thì đây cũng là sự cuồng tín.

Người viết không thuộc gia đình Công Giáo, nhưng vẫn cảm ơn một bậc thánh thiện đã giáng thế với lòng bác ái và lời kêu gọi cứu chuộc cho loài người. Người lái xe nói đến “dính sang Giáng Sinh” trong tinh thần đó. Dù không cùng tôn giáo thì vẫn tôn trọng ý tưởng nguyên thủy của lễ Giáng Sinh và dâng lại Chúa những gì của Chúa với lời tri ân là mình có được hưởng lây nhiều ý tưởng tốt.

Vì vậy, hoan hô chữ “Merry Christmas!” Chữ “Happy Holidays” chỉ là một phản ứng thấp kém.

Những người uyên bác có thể nêu vấn đề. Rằng Chúa Cứu Thế sinh ra hôm nào, vào Tháng Tư, Tháng Tám hay Tháng Mười Hai? Ngày đó là 25 Tháng Mười Hai hay ngày 6 Tháng Giêng? Tục lệ ăn mừng Giáng Sinh bắt đầu từ thời nào, ở đâu? Những câu hỏi chính đáng nhưng chẳng làm giảm giá trị của ý nghĩa “giáng sinh.” Từ trên một cõi nào cao quý hơn lại có người đi xuống, để sinh ra trong hoàn cảnh khổ đau, với ý hướng phổ độ, vì tâm lòng từ bi...

Cũng thế, ngày Phật đản là ngày đản sinh của đức Thích Ca. Đó là mừng tám Tháng Tư hay rằm Tháng Tư âm lịch? Mà sao lại là âm lịch? Nơi Thái Tử Tất Đạt Đa ra đời có dùng lịch ấy

không? Hơn hai ngàn năm trăm năm sau, còn ai nhớ được đích xác ngày nào là ngày sinh nhật?... Các nhà khảo cứu thì suy ngẫm chuyện ấy, chứ phàm tục như chúng ta có thể hài lòng với một quy ước là trong năm hãy chọn một ngày để tưởng nhớ, để tri ân và loan truyền tiếp thông điệp của lòng tử tế...

Có lẽ là tinh thần khoáng đạt ấy mới là động lực nguyên thủy khiến bài O Holy Night trở thành bản quốc tế ca của tình thương.

Ban đầu, đó là bài thơ Cantique de Noel của Placide Cappeau, được hát lần đầu trên dòng nhạc của Adolphe Adams vào năm 1847. Bây giờ, ca khúc thật ra chưa được các nhà thờ bảo thủ ưa thích, vì phổ nhạc là người Do Thái, cho đám xướng ca vô loại. Dù tên là Cantique, ca khúc không được coi là thánh ca ngày Giáng Sinh. Nhưng âm nhạc vẫn chấp cánh cho lòng thành. Ca khúc được chuyển sang Anh ngữ, rồi Mục Sư John Sullivan Dwight tại Massachussetts soạn lại lời từ, thành ra bài O Holy Night vào năm 1855 và cứ thế mà gây xúc động cho mọi người vì ý tưởng phong nhã thánh thiện.

Đêm Giáng Sinh năm 1870, khi hai nước Pháp và Đức đang có chiến tranh, bên này chiến hào của Pháp bỗng có anh lính hát lên Cantique de Noel trên giai điệu của nhạc sĩ Adams. Bên kia chiến hào, một người lính Đức đáp lời bằng tiếng Đức. Trong khoảnh khắc, hòa bình bỗng tỏa sáng và tràn ngập không gian băng giá để sưởi ấm cõi lòng những người lính chiến xa nhà. Lệnh “hưu chiến” tạm ngưng được con người ban hành bằng nhạc.

Có người sau này kể lại là giây phút thiêng liêng ấy của lời ca thật ra xuất hiện trong Đại Chiến Thế Giới lần thứ nhất, vào năm 1914.

Y như ngày Đản sinh của Đức Phật hay ngày Giáng thế của chúa Kytô, chuyện thời điểm ấy có gì đáng kể? Đáng kể là nỗi rung động của con người trước những tình cảm thiêng liêng để rồi O Holy Night là bài ca tiêu biểu của Giáng Sinh mà dù có đạo hay không, người nào cũng thấy là đẹp và nhớ mãi, nhớ mãi...

Rồi miên man nhớ về quê nhà, về nhạc Việt.

Trong dịp Giáng Sinh, bài hát không có nét thánh ca và được ngân nga nhiều nhất chính là bài **Đêm Đông**. Là người Huế, tác giả Nguyễn Văn Thương đã viết bài này đúng 70 năm trước, vào năm 1939. Đây là một trong những ca khúc đầu tiên của nền tân nhạc cải cách và tồn tại mãi cho đến ngày nay vì giá trị nghệ thuật và ý nghĩa bác ái, khi tác giả mới đến tuổi hai mươi.

Nghe lại, nhớ lại chúng ta cảm thấy gì? Mùa Đông của nước ta có đến nỗi buốt giá dưới màn tuyết trắng đâu? Nhưng, buốt giá ấy đâu vì tuyết lạnh, mà vì lòng thương người... Nỗi xúc động của người lính bên chiến hào Âu Châu năm xưa, hay niềm cô đơn của kẻ đang “mơ giấc mơ, gia đình, yêu đương” vào một đêm đông là cái gì đó rất chung, trong cái rất riêng tư của từng người...

Nếu chia sẻ được cái rất chung ấy với những người khác thì cuộc sống mình phong phú hơn và tâm hồn mình cũng hạnh phúc hơn. Vì vậy, xin nhiệt lời dâng lời chúc “Merry Christmas” tới mọi người!

Quỳnh Giao